

Adolescens, tibi dico: surge
(Kázání na čtvrtek po 4.postní neděli - Q43)

Čteme v evangeliu o vdově, která měla jediného syna, a ten byl mrtev. Pak k němu přišel náš Pán a řekl: „Pravím ti mladíku, vstaň!“ A ten mladík se posadil.

Tou vdovou chápeme duši. A poněvadž byl mrtvý její „muž“, byl mrtvý i její „syn“. Tím synem chápeme intelekt, který je „mužem“ v duši. A poněvadž nežila v intelektu, byl její „muž“ mrtev, a proto byla „vdovou“. Náš Pán řekl ženě u pramene: „Jdi domů, přiveď sem svého muže!“ Tím mínil, že nežije v rozumnosti, která je „muž“, a proto nemá „živou vodu“, kterou je Svatý Duch., který se udílí, jedině jestliže člověk žije intelektuálním způsobem - v rozumnosti. Intelekt je nejvyšší částí duše, neboť má společenství a spojení s anděly v andělské přirozenosti. Andělské přirozenosti se netýká čas, a tak se chová i intelekt, který je „mužem“ v duši. - toho se čas netýká. A když v něm člověk nežije, „zemře syn“. Proto byla „vdova“. A proč vdova? - Neexistuje takové stvoření, jež by v sobě nemělo něco dobrého a také něco porušitelného, čím Boha uráží. Ona „vdova“ byla proto nedokonalá, poněvadž [její] plození bylo odumřelé; proto se zmařil i [její] plod.

A "vdova" se jinak vykládá jako ten, jenž je opuštěn a opustil. My tedy musíme nechat vše stvoření a odloučit se [od něho]. Proroctví praví, že žena, jež je neplodná, bude mít více dětí než plodná. Duše, která má Boha, je vždy plodná. Bůh musí nezbytně konat své dílo. Bůh stále koná v jediném okamžiku věčnosti; a jeho činem je plodit Syna - toho plodí neustále. A při jeho zplození povstává také veškerenstvo, a má v tomto plození takové potěšení, že na něj vynakládá a stravuje veškerou svoji sílu. Čím více člověk poznává veškerenstvo, takže je jeho poznání dokonalejší, tím více ho opouští, jako by nebylo ničím. Neboť Bůh se rodí sám ze sebe, do sebe a opětovně se rodí v sobě. Čím dokonalejší zrod, tím více rodí. Pravím: Bůh je naprosto jednotný; nepoznává nic, než sama sebe. Bůh sám sebe plně rodí ve svém Synu a všechno také mluví v jeho Synu.. Proto říká: „Mladíku, pravím ti, vstaň!“

Bůh vkládá do plození veškerou svoji sílu; a to proto, aby duše opět přišla k Bohu. A je svým způsobem hrozné, že duše od něj tak často hrubě odpadá, když Bůh veškerou svoji silou působí dovnitř; a to proto, aby duše znovu ožila. Bůh tvoří veškeré stvoření jediným slovem; ale aby duše ožila, pro to musí Bůh ve svém zrodu vyslovit veškerou sílu. Ale jinak vzato je to útěšné, že bude duše znovu pojata v něj. Zrodem ožívá a Bůh rodí v duši svého Syna, aby ožila. Bůh se vyslovuje ve svém synu. A týmž slovem, jež vyslovuje ve svém Synu, mluví i uvnitř duše. Veškeré tvorstvo musí plodit. Tvor, který by neměl plodivou sílu, by ani nebyl.. Proto říká jeden mistr, že to je známka toho, že veškeré stvoření pochází z božského zrodu.

A proč řekl: „Mladíku?“ Duše nemá nic, co by [v ní] mohl Bůh oslovit, než intelekt. Ostatní [její] síly jsou tak ubohé, že k nim nemůže promluvit. On sice mluví, ale ony ho neslyší. Vůle nic nepřijímá, neboť je vůlí, proto nic neví. „Muž“ [tedy] neznamená žádnou jinou sílu, nežli intelekt.. Vůle je pouze v rozhodování a konání.

„Mladík.“ Veškeré síly, jež náležejí duši, nestárnou. Síly náležející tělu se rozpadají a ubývají. [Ale] čím člověk více poznává, tím poznává lépe. Proto ten „mladík.“ Učitelé říkají, že mladé je to, co je blízko svému počátku. A v intelektu je člověk naprosto mladý - čím více ho používá a aktivuje, tím

blíže je svému zrodu. A mladé je to, co je blízké svému zrodu.. Prvotním výronem duše je intelekt, po něm vůle, a pak další síly.

A on říká: !Mladíku, vstaň!“ Co znamená . „Vstaň!“? - „Vstaň!“ od díla a nechť duše povstane sama v sobě! Jediný skutek, který Bůh způsobí v nerozděleném světle duše, je krásnější než celý svět a Bohu je líbeznější, nade vše, co kdy vykonal v celém stvoření. Bláhoví lidé si pletou dobré a zlé. Ale pro toho, kdo správně chápe, je jediný účinek, který Bůh způsobí v duši, lepší, vznešenější a vyšší, než celý svět.

Nad světlem je milost; a ta nepřichází nikdy k intelektu ani k vůli. Kdyby měla milost navštívit intelekt, musel by intelekt i vůle vystoupit sám nad sebe. A to nemůže být, poněvadž vůle je vznešená sama v sobě, že nechce být naplněna božskou láskou. Božská láska působí veliké účinky. Přesto je cosi nad ní – a to je intelekt: ten je tak vznešený sám v sobě, že ho božská pravda nemůže zdokonalit. Proto říká jeden mistr, že je něco ještě skrytějšího, co je nad ním, a to je nejvyšší vrchol duše. Tam dochází k pravému sjednocení mezi Bohem a duší. Milost by nikdy nezpůsobila tak dobré dílo, to jest: nevykonala by takové dílo; ovšem ovlivňuje evičení ve etnosti. Milost ve svém účinku nesjednocuje. Milost znamená přebývání duše v Bohu a s Bohem. A cokoli, co znamená něco způsobovat, vnějšně nebo vnitřně, je pro ni nízké.

Každé stvoření hledá něco podobného Bohu; a čím je nižší, tím více se zaměřuje na vnějšek, třeba vzduch nebo voda, které plynou, rozšiřují a rozprostírají se. Ale nebesa, která jsou vznešenější usilují být Bohu podobnější: Nebe totiž neustále obíhá a svým během vytváří vše stvoření; a tím se podobá Bohu. No, spíše tím není, ale něco nad ním. Za druhé: ve svém běhu touží po pokoji. A nemá nikdy zalíbení v nějakém díle, jímž by sloužilo něčemu stvořenému, jež stojí níže , než ono. A tak se více blíží Bohu. Ovšem, že se Bůh rodí ve svého jediného Syna, to stvoření vůbec nechápu. Přesto nebe usiluje o stejný účinek, jaký v sobě působí Bůh. A něco podobného dělá nebe a jiná nižší stvoření – a duše je vznešenější než nebesa.

Jeden mistr praví, že duše plodí sama sebe v sobě samé, ze sebe a opět do sebe. Dokáže divy ve světle přirozenosti. Je tak mocná, že dokáže rozdělit, co je jedno. Oheň a horkost jsou jedno, avšak rozum je [od sebe] rozliší. Moudrost a dobrota jsou v Bohu jedním, ale případně-li moudrost rozumu, na tu druhou ani nepomyslí. Duše rodí ze sebe v Bohu Boha; a v pravdě ze sebe – to činí tak, že ze sebe rodí Boha v tom, co je od Boha odděleno: to je boží obraz.

A mohu říci více: Je-li obraz vskutku obrazem [něčeho], už od toho nikdo neoddělí. Ani Bůh sám, ani andělé ani duše a jiná stvoření to od ní nedokáží oddělit, že je božím obrazem. To je pravé sjednocení a v něm spočívá pravá blaženost! Někteří mistři hledají blaženost v intelektu. [Ale] já říkám, že blaženost nezáleží v intelektu ani ve vůli; spíše – a nadto – blaženost spočívá v tom, že je blažeností, nikoli rozumností/intelektem; a Bůh je Bohem a duše je božím obrazem. Blaženost záleží v tom, že duše přijímá Boha [takového], jaký Bůh je. Pak je duše duší a milost milostí, blaženost blažeností a Bůh Bohem.

Prosíme našeho Pána, aby nám dal, abychom s ním takto byli sjednoceni. K tomu nám pomoz Bůh. Amen